

Poštnina plačana
v gotovini

Naročnina za
celo leto 12 Din.
Posamezna številka
1.50 Din, za ino-
zemstvo 2 Din.
Naroča se pri u-
pravi v Ljubljani,
poštni predal 290

ŽENSKI LIST

NEODVISEN ČASOPIS

Izhaja začetkom
vsakega meseca

Štev. 1

V Ljubljani, 1. januarja 1934

Leto XI

V enajsti letnik

S to pričujočo številko stopa naš »Ženski list« v svoje enajsto leto. Ko smo delavske žene v Ljubljani leta 1924 ustanovile Zvezo delavskih žen in deklet za Slovenijo, smo obenem tudi takoj uvidele nujno potrebo lastnega organizacijskega glasila, ki naj bi javnosti in merodajnim faktorjem iznašal vse proteste in težnje delavske žene. Uvidele smo, da nam bo le v lastnem glasilu omogočeno iskati skupno izhodišče iz obupnih razmer, v katerih je delavska žena prisiljena životariti. Le lastno glasilo, v katerem podajajo žene same sadove svojih izkušenj in razmišljanj svojim sovrstnicam na poseben, priprost, lahko razumljiv ženski način.

Zavedale smo se takoj ob ustanovitvi organizacije, da se bo delavska žena rešila sedanjih oklepov, gospodarskih kakor tudi duševnih, le po-

tom višje umske izobrazbe in globlje srčne kulture tudi v to svrhu smo ustanovile lasten »Ženski list«.

Da se nismo motile, nam priča njegova vztrajnost, ki mu omogoča, da vkljub vsem neprilikam, katerim je bil že tu pa tam izpostavljen, izhaja nepretrgano že eno desetletje in s tem izvodom započenja svoje enajsto leto.

O upravičenosti njegove eksistence priča tudi porast organizacije Z. d. ž. i. d. ter ustanovitev Organizacije hišnih poslov, za katere imamo pravila že potrjena in se bo ustanovila prihodnji mesec.

Zato apeliramo na članice Z. d. ž. i. d. ter vse c. čitateljice Ž. l., da ostanejo zveste našemu prepotrebemu glasilu ter tako pripomorejo k nadaljnjemu obujanju delavskih žen k človeški in razredni samozavesti.

K novemu letu

Proletarijat ne stopa v novo leto z veselimi občutki, zakaj vsako leto je življenje težje in siromašneje. Vedno številnejše redukcije, večja brezposelnost, manj delavnikov, večja storitev, manjše plače.

Tako daleč smo že, da krši delavstvo kolektivne pogodbe, se udinjajo možje za ženske mezde in se morajo še zahvaljevati za to brezmejno ponižanje, ki dela iz ljudi bestije, brez vsakega čuta, ponosa, tovarištva, solidarnosti. Sicer so to še — hvala bogu — posamezni slučajji, vendar je res, da vsled gnotne stiske pada delavska morala in se manjša razredna zavednost mnogih, ki niso bili prav trdni, ki niso nikoli popolnoma verovali v proletarsko pravično stvar, ki so rojeni za večne sužnje.

razdvojiti proletarijat, da bi ga oslabili in lažje premagali. Ker je kapitalizem v hudi krizi, se poslužuje vseh sredstev, da bi se rešil, kakor potapljač, ki se oprijemlje vsake biljke.

Kljub temu so nasprotja v njem samem vedno ostrejša. To se kaže v raznih pojavih. Fašizem postaja vedno glasnejši in mogočnejši. Društvo

narodov počasi hira, na daljnem vzhodu se vojna nadaljuje in obeta nova, južna Amerika je v vstajah, v Španiji se širi revolucija proti meščanski republiki,

resni-

Kje je odločitev in kdaj bo prišla? K odločitvi usode današnje družbe bodo prispevale zlasti tri značilnosti sedanje dobe in sicer:

1. Nasprotje med delom in kapitalom. Imperializem pomenja vsemočnost monopolističnih trustov in sindikatov, bank in finančne oligarhije (oblast finančnikov) v industrijskih deželah. V boju proti tej vsemočnosti so se izkazale običajne metode delavskega razreda — strokovne in zadružne organizacije, parlamentarni boj in parlamentarna stranka — kot popolnoma nezadostne. »Ali se udaš na milost in nemilost kapitalu, životarš dalje in si vedno na slabšem, ali pa zgrabiš za novo orož-

je,« tako vprašanje je postavil imperializem pred delovne množice.

2. Drugo nasprotje je ono med različnimi finančnimi skupinami in imperialističnimi državami, ki se medsebojno bore za surovine in tuja ozemlja. Ta neizprosni boj med različnimi kapitalističnimi skupinami je pomemben zato, ker so mu nujna posledica imperialistične vojne, vojne v svrhu prilastitve tujih dežel. Te vojne pa so zopet pomembne zato, ker vodijo zopet k medsebojnemu oslavljenju imperialističnih skupin, k oslavljenju kapitalizma sploh — kar je seveda v korist proletarske pozicije in moči.

3. Tretje nasprotje je ono med peščico vladajočih »civiliziranih« narodov in med stotimilijonskimi kolonijalnimi in odvisnimi ljudstvi vsega sveta. Imperializem najbolj nesramno izkorišča in nečloveško zatira stotimilijonska in odvisna ljudstva. Izžemanje posebnih dobičkov je cilj in namen tega zatiranja in izkoriščanja. Vendar, da more izrabljati te dežele, je kapitalizem prisiljen graditi tam železnice, tovarne in obrate, industrijska in trgovska središča. Nastanek delavskega razreda, ustvarjanje domačega izobraženstva, prebujenje narodne zavesti, okrepitev osvobodilnega gibanja — to so neizogibne posledice te »politike«. Porast revolucionarnega gibanja v vseh kolonijah in odvisnih deželah to jasno dokazuje. To dejstvo pa izpodkopuje položaj kapitalizma in zbližuje množice kolonijskih in odvisnih dežel v skupni proletarski borbi.

Ta najvažnejša nasprotja imperializma izpreminjajo stari »cvetoči« kapitalizem v umirajočega.

To so obenem trije mogočni pomočniki proletarskega, pravičnega boja.

Vendar se ne slepimo; samo to še ne zadošča, kapitalizem še ne bo umrl samo radi notranje slabosti. On ima na razpolago še nešteto silnih sredstev še za gotovo dobo. Kapitalizem je treba premagati, brez boja ni zmagé. Proletarijat ne sme čakati na milostno usodo in neizbežen zgodovinski razvoj, temveč mora neprestano množiti svoje borbene vrste, ne

se vračati na pota, kjer je bil že poražen in mu grozi še hujša pogibelj, ne se posluževati starih metod, čeprav mu jih ponujajo dozdevni prijatelji. Novih poti mora iskati in predvsem solidarnosti širokih množic in vnetosti za sveto in pravično stvar. V teh borbenih vrstah morajo biti tudi žene — skupaj vsi delovni možje in žene v trpljenju, skupaj v tovarištvu in borbi.

To naj bo naše novoletno sporočilo, sodružice: nič malodušnosti in suženjstva, ampak vera v proletarsko stvar in pogumna borba zanj!

Da bo postalo to novoletno sporočilo kri in meso, so nam porok sodružice-borke na Jesenicah in v rudarskih revirjih.

In zato prav srečno novo leto vsem, ki so dobre volje!

V spomin Ivana Cankarja

10. decembra je minulo petnajst let, kar je umrl Ivan Cankar, ki je zastavil svoje pero za pravice slovenskega delovnega človeka. Zato je bil njegov delež beda in pomanjkanje. Interesov slovenskega proletarijata ni zastopal samo s presom, zavedno se je postavil na njegovo stran tudi v političnem življenju, kot član stare socijalno demokratske stranke, kot predavatelj in celo kandidat.

Proletarske žene pa se ga spominjamo s hvaležnostjo in spoštovanjem, saj je bil prav Cankar glasnik proletarske žene-matere. Pokazal je vso tegobo in trpljenje njenega življenja, pokazal, kako se s svojim težkim življenjem, ki ji ga dodeljuje kapitalistični družabni red, bojuje, kako je

pogumna in kako žrtvuje vso svojo moč, svojo kri, da reši pogina svoje otroke, da jih pripelje na lepšo in svetlejšo pot. Ivan Cankar je postavil v svojem delu spomenik svoji lastni materi, postavil pa ga je obenem tudi vsem proletarskim materam. Bil je prvi, ki je svojo mogočno in učinkovito besedo zastavil za proletarsko ženo. Prebil je tako debelo steno predsodkov, ki so za kapitalistično družbo najbolj značilni, namreč misli o manjvrednosti žene in ženskega življenja. Kamor je segla po Slovenskem njegova beseda, povsodi je niena melodija budila tudi slovenske žene.

Slava in čast imenu Ivana Cankarja!

Kam z žensko mladino?

V »Slovcu« smo 12. t. m. čitali članek s tem naslovom. Gospoda L. P. je idealna rodoljubna skrb nagnila, da si je zastavil javno vprašanje: Kam z žensko mladino? V naši javnosti se vedno češče pojavljajo glasovi o ženski vzgoji in zdi se, da je vendar že čas, da enkrat pokažemo ozadje tega razpravljanja. Izhodišče L. P.-jevemu razpravljanju je bil zaprti letnik učiteljskega, vendarle pa je že kar v začetku vidno jedro njegovega vprašanja, čeprav bi ga rad zakril za lepimi besedami. To je konkurenca moža in žene v inteligenčnih poklicih, ki nanjo vali L. P. krivdo za brezposelnost moških inteligentov in jo dolži, da izpodkopava »socijalni položaj moškega spola«. Kakor vidimo, je kriza jedro njegovih skrbi. L. P. jo bo rešil na ta način, da bo ločil poklice v ženske in moške, omejil dostop za žensko mladino na gimnazijo (»če nečemo, da bi se kedaj zgodilo, da bi bil skoro vsak drug inteligent brez posla«), zato se mu torej zdi potrebna posebna izobrazba za ženske (!) poklice in reorganizacija šolstva! (Pozabil je reči ženskega. — Gospodarstva se ni niti spomnil, da bi bilo potrebno preosnovati!) Iznašel je že kar recept za žensko šolstvo. Prva je delitev šolstva za premožna dekleta in za ubožna. Za ubož-

na bi ustanovil strokovne (!) ženske (!) šole, za bogate pa višje dekliške šole. Tako bo L. P. dosegel, da bodo revna dekleta s svojim zaslužkom v poklicnem delu podpirala družino (!), ona druga, premožna, pa bodo vzgajali »v pravem ženskem duhu za družino«. (Zelo poučen je učni načrt te višje dekliške šole, predvsem je zanimiva »domača« skupina, kamor spada: glasba, petje, higijena, ročna dela in kuhanje. Taffelmusik najbrže, za boljšo prebavo idealne družine in pravega ženskega duha). Praktičen pomen te šole bi bil ta, da bi takega dekleta nikjer na svetu ne bilo mogoče porabiti, bile bi torej neveste kat-ex-ochen (pristne, poklicne). In ker bi bile iz »premožnejših slojev«, bi bile kar najbolj pripravne za moške, ki bi bili tako obvarovani pretresljajev svojega socijalnega položaja dvakrat: prvič bi bili obvarovani ženske konkurence v »moških« poklicih in drugič bi jim višja dekliška šola preskrbela petične neveste z vsemi čednostmi, ki si jih želi L. P., veliki zagovornik patriarhalne, to je »idealne« družine. In končno je pozval ženska društva na pomoč, da mu pomagajo pri uresničevanju tega velikanskega in dobrotvornega načrta.

Prvo, kar je zanimivo, je to, ka-

ko si slovenski malomeščan razlaga krizo. Deklamira navdušeno in ne ve, da ga skomina vsaj za celo stoletje nazaj. Zanj je svet tisto območje, ob katerega se vsak dan zadeva z nosom, vprašanja sveta so vprašanja njegove male okolice, socijalni problem, problem inteligenčnih poklicov, družbeni sloji, ki jih pozna: malomeščan in meščan, to je »bolj ubožni« in »premožnejši«. Izreže iz življenja to kar pozna, prav nič se ne potrudi, da bi bolj na široko raziskoval, da bi iskal odnose in povezanosti z drugimi pojavi, ne, on rešuje kar diktatorsko. In sicer takole: brezposelnost med inteligenti narašča, to ogroža prestiž in »socijalni položaj« moža. Kje je krivda? Odgovor: V dobrih starih časih so bile ženske doma, pa ni bilo krize! Torej: ženske ven, pa bo dobro. To pa je treba izvesti na prebrisan način, zato, da bi tega ženske in drugi ne pogruntali. Kar naravnost si tega ne upa povedati. Zato vse te imenitne reči: ženski in moški poklici (kje je še kak resen človek delil poklice na ženske in moške?) in pa novi recept za šolo! Pa bo volk sit in koza cela! Kriza med ljudmi (prav med inteligenti) bo odpravljena.

Tega se gospod L. P. še domislil ni, da je vzrok krize prav za prav gospodarski, da je brezposelnost inteligentov te odtonek tega gospodarskega stanja. Tudi je pozabil, da je vprašanje brezposelnosti mnogo bolj komplicirano, kakor se je njemu zdelo in bo treba nekoliko korenitejših izprememb kakor pa je odstranitev ženâ iz javnosti. Niti zavedal se ni, (sicer mislimo, da to dobro ve, le povedal ni), da bi bila taka odstranitev, če bi jo izvedli v gospodarstvu, samo kaplja v morje, ki bi do suhe korenine sodobnega gospodarstva niti ne segala in bi čez leto dni bilo na cesti prav toliko inteligentov, kakor jih je danes in — še one žene po vrhu.

Dalje je zelo ganljivo ocenjevanje koristnosti ženskega poklicnega dela (seveda v ženskih poklicih za manj premožna dekleta!). Namen zaslužka je, da podpira domačo družino. To, kar je gospod L. P. tu tako ganljivo zakrožil, se po vsem svetu imenuje izkoriščanje (Kinderausbeutung). Naj si vendar zapomni: Tudi zaslužek dekleta iz »manj premožne« hiše je njen, naj služi njenim potrebam in njeni gospodarski samostojnosti. Kranjski filister si žene sploh ne zna predstavljati drugače, kakor v obliki tovrstne živine! Če ni družine, kjer bi se, sužnja vsem, do smrti izgarala, mora pa revno dekle odrajtati ves svoj zaslužek.

Gre pa tu le zato, da pokažemo na sumljivo sorodnost takih ljubezni-

vih popevk, kakor jo je zapel gospod L. P. s popevkami, ki jih prepevajo nacionalni socialisti v Nemčiji in pa fašisti v Italiji, z njimi v bratski vzajemnosti seveda Vatikan. Da pri takem obravnavanju ženskega vprašanja nikakor ne more iti za kako izboljšanje gospodarskega položaja, je jasno že zato, ker to »izboljšanje« sploh ne bi segalo do proletarskih žena, ki jih L. P. menda sploh ne pozna in menda sploh ne ve, da so na svetu, in drugič tudi zato, ker menda nihče ni tako neumen, če zna misliti vsaj en centimeter dalje, kakor mu sega nos, da bi bila gospodarska polomijada kaj bolj rešena, če bi kakih sto žensk pometali iz služb in mlajšim onemogočili vstop vanje. Tu gre za druge stvari, ki so pa morda bolj učinkovite in iz katerih si je treba razlagati navdušenost gospodov za tako rešitev. Jasno je, da se žena, ki je gospodarsko odvisna, ne more premakniti, da je navezana na dom in na kuhinjo, kjer pač nihče še ni dobil in jih nikdar ne bo, kakih posebnih pobud za samostojno mišljenje in življenje. To dobro vedo hitler-

janci, fašisti in Vatikan. Gospodarsko nesamostojna žena je **najsigurnejša opora reakciji**, njen odločujoči vpliv v družini ustvarja iz družine laboratorij za prepariranje možganov z najbolj črno reakcionarnostjo. To je, kar gospodje potrebujejo, to je, kar želijo. Zato je treba, in prav zaradi ničesar drugega, vzeti ženi gospodarsko samostojnost za vsako ceno! Družina naj bo, kar je bila: mlinški kamen na vratu moža, ki ga bo oviral pri njegovi poti naprej. Žena naj postane intelektualcu zavora, ovira na njegovi poti. Preprečiti je za vsako ceno treba nevarnost, da bi stopila žena z možem v eno bojno vrsto proti reakciji! To gospodje je ozadje Vaših »plemenitih in idealnih« skrbi za »narod«. Radovedni smo, kaj bodo odgovorila ženska društva, na katera je gospod L. P. naslovil svoj klic! Mi jim k taki predrznosti, ki si jo je dovolil ta gospod, kvečjemu lahko izrečemo sožalje, če ga ne pozovemo na odgovor. Onim ženam pa se bo, upajmo, že enkrat posvetilo, v kakšnem taboru stojijo.

Po svetu

Svetovna politika v zadnjem času ne beleži posebnih dogodkov. Nasprotstva in tekmovanja med imperialističnimi velesilami trajajo dalje. Na zunaj jih skušajo zabrisati s pogajanjem, razgovori, potovanji zunanjih ministrov, ki prav vsi in vsepovsod zatrjujejo v svojem in v imenu držav, ki jih zastopajo, miroljubnost, željo po miru in razorožitvi vsega sveta. Ne ovirajo jih pri tem stalno rastoči vojni proračuni v njihovih državah niti cvetoča vojna industrija.

Značilno pa je, da države v zadnjem času sklepajo dogovore same zase in ne kot članice Društva narodov, dasi vse hočejo ohraniti videz, da vrhovno avtoriteto te institucije upoštevajo še v polni meri. — Po izstopu Japonske in Nemčije iz Društva narodov je Italija prva odkrito priznala pred vsem svetom svoje nezaupanje vanj in kaže namen slediti vzgledu svojih dveh prijateljskih držav. Na mesto Društva narodov naj bi stopila zveza velesil. Mussolini je tekom poletja 1933 dosegel rojstvo pakta četvorice velesil, ki pa je ostal v okviru Društva narodov. Z izstopom Nemčije je ta pakt ugasnil. Zdaj se Mussolini trudi, da doseže novo grupacijo velesil, ki bi obsegala Francijo, Italijo, Anglijo, Nemčijo in Rusijo. Pakt je očitvidno naperjen proti Franciji in malim državam, na katere se Francija opira ter vsebuje načrte o reviziji meja, dejstvo, ki že dalj

časa vznemirja evropsko javnost. Mussolini je imel razgovor s sovjetskim komisarjem za zunanje zadeve Litvinovim, ki se je na povratku iz Amerike ustavil v Rimu. Italijansko vabilo za vstop v zvezo petorice velesil je Litvinov odklonil. Le težko je dobiti pravo sliko o tem obisku Litvinova v Rimu. Listi poročajo o svečanem sprejemu in prijateljskih razgovorih in to je vse. Jasno je le, da Sovjetska unija bolj in bolj aktivno vstopa v politično in gospodarsko življenje sveta.

Francija je skušala utrditi svoje stališče s prijateljskim dogovorom z Anglijo. Za slučaj vojne z Nemčijo je želela obljubo pomoči. Anglija pa je s povoljnim odgovorom oklevala in zato je Francija, da si zavaruje meje in ohrani videz odkritosrčnega prizadevanja za ohranitev miru, začela direktna pogajanja z Nemčijo samo. Hitler pa je postavil sledeče pogoje: vrnitev Posaarja Nemčiji, dovolitev zvišanja redne vojske od 100.000 na 300.000 mož in gradnje vseh vrst orožja. Francija seveda na te pogoje ni pristala in so se pogajanja spet prekinila. Italija igra svojo dvolično vlogo naprej in pošilja svoje ministre v Berlin. Razgovori in sklepi so objavljeni le deloma; kar je važnega, svet ne izve.

Francija je bolj kot kedaj prisiljena opirati se na male države evropskega vzhoda in zato pripravlja blok, ki naj obsega Francijo, države Male zveze (Čehoslovaško, Rumuni-

jo, Jugoslavijo), Balkan in Turčijo in — Rusijo. V ta namen je v čim večjo povezanost posameznih edinic med seboj sklenila Turčija prijateljsko pogodbo z Jugoslavijo, je obiskala bolgarska kraljevska dvojica Beograd, je posestil rumunski zunanji minister Titulescu Čehe v Košicah, se je mudil češki zunanji minister Beneš v Parizu, itd. Priznanje Sovjetske unije s strani Male zveze je le še vprašanje časa.

V Franciji sami se radikalna vlada Chautempsa drži. Dosegla je pred parlamentom celo zaupnico in prodrla z novim proračunom, ki predvideva znižanje visokih uradniških plač.

V Nemčiji je vlada močne roke v polnem razmahu. Pregarjanje marksistov traia dalje. V zadnjem času je izvedel svet o številnih justifikacijah obsojenih komunistov. Proces proti požigalcem državnega zbora je zaključen. Obtoženi Van de Lubbe je obsojen na smrt na vešalih. Ostali obtoženci so bili oproščeni.

Avstrijski škofje so izdali okrožnico vsem katoliškim duhovnikom, po kateri se morajo vsi odredi aktivnemu političnemu delovanju, odložiti svoje funkcije in to v preteku enega tedna. Ta okrožnica je vzbudila po vsem svetu veliko presenečenja in še več ugibanj. Cerkevna oblast sama jo razlaga z željo, da se duhovščina briga samo za svoje stanovske zadeve, v svetu pa prevladuje mnenje, da so bili tu odločilni politični momenti. To bi značilo, da Cerkev nima nikaškega zaupanja v Dollfusovo klerikalno diktaturo. Protilevičarska politika v Avstriji pa se le še zastruje.

Italija, ta važen činitelj v mednarodnem življenju, mati vseh mogočih intrig in zapletkov v svetovni politiki, je svojo vlado reorganizirala v popolno vojaško-fašistično ustanovo.

V Španiji vladajo čudne razmere. Za nas je težko napraviti si jasno sliko o vseh silah, ki so tam na delu. Po enem mesecu smo končno dobili rezultate volitev. Triumf klerikalnega časopisja se nam ne zdi povsem na mestu. Po uradnih poročilih je dobila desnica 207, sredina 167, levica 99 mandatov. V ožjih volitvah so dosegle levičarske stranke večje uspehe. Prišlo je do delnih stavk in protestov levičarjev, ki pa jih je vlada z ostro silo zatrla. Nova vlada je sestavljena iz republikancev.

Tipičen primer usod malih narodov nam daje Irska. De Valera, vodja Ircev, napoveduje odcepitev Irske od Anglije in proglašitev samostojne države. Za ta slučaj pa bi podvzela Anglija energične korake; uvedla bi bojkot irskega blaga, odvzela vsako go-

spodarsko pomoč in odpustila iz služb vse Irce, ki doma niso in tudi ne morejo imeti kruha in prostora.

V Rumuniji se pripravljajo na državnozbornske volitve. Volivna agitacija je zelo ostra. Posebno se skušajo uveljavljati mladi rumunski fašisti, ki so na delu z oboroženo silo.

Na Daljnem vzhodu je nekaj časa mirnejše ozračje. Odkar je Amerika priznala Sovjetsko unijo, Japonska manj izziva. V državi sami je militaristični fašizem na tem, da prevzame vlado in uvede svojo diktaturo. Zatiiranje marksistov je vedno hujše. Vlada si je stavila za nalogo, da v teku treh let iztrebi vse marksistično misleče državljane. V ta namen je poročilih iz Japonske zaprla 60.000 komunističnih voditeljev. To število nam daje misliti — in najbrž tudi njim.

Amerika si hoče s pomočjo Rooseveltovih gospodarskih reform ustvariti novo življenje. Razen tega se pripravlja na panameriški kongres, t. j. sestanek vseh držav Severne in Južne Amerike. Predvsem hočejo Združene države pridobiti vse južnoameriške trge za svoje industrijske in poljedelske produkte in odtod izriniti angleško blago.

Jugoslovenska vlada je na delu, da po možnosti izboljša gospodarsko stanje svojih državljanov. Parlament je sprejel nov zakon o ureditvi kmetijskih dolgov. Po tem zakonu se morajo kmetijski dolgovniki vrniti v teku 12 let. Povračila naj se začnejo s 6% prvim rokom in se naj po vsakoletnem dodatku odplačajo v 12 letih. Če se obroki v redu ne plačujejo, ima upnik pravico dolg izterjati. — Sprejet je bil tudi zakon o bančništvu. Sklenili so, da se gospodarsko zdravni bančni zavodi podprejo, dočim naj se gospodarsko slabe ukine. Razsojo o stanju posameznih zavodov si je obdržalo finančno ministrstvo in to brez priziva. — V omiljenje naraščajočega števila brezposelnih so projektirana nekatera javna dela (gradnja cest, mostov, regulacija hudournikov itd.). Stroški za ta javna dela pa naj bi se na drugi strani krili iz povišanja nekaterih carin in trošarin (tako na cement, stavbni les, parkete, opeko, keramiko, kavo). Predvidena je ukinitve davčne prostosti od zgradarin v krajih z nad 5000 prebivalci ter regulacija šolnin. Na eni strani prepotrebna javna dela in zaposlitev pa bi tako na drugi strani zmanjšala kupno moč konsumentov in vprašanje je, če bi vse pomenilo za narodno gospodarstvo toliko koristi kakor škode.

Iz podružnic.

Iz Trbovelj

Tudi pri nas smo ustanovile podružnico Zveze delavskih žen in deklet, katera se prav lepo razvija. Do sedaj nas je organiziranih okoli 200. Odbor je zelo agilen; začetek je težak, a smo trdno uverjene, da bo šlo, kljub temu, da naše sodruzičice težko prispevajo za organizacijo pri tako majhni moševi plači, ki znaša komaj Din 300—500 mesečno. To nam je dalo misliti, kako nujno potrebna nam je organizacija in ženski list. Ker so naši možje preslabi, da bi se sami borili proti kapitalistom, zato smo delavske žene sklenile, da se skupaj z našimi možmi borimo za svoje pravice. Organizacija je nujna že zato, ker smo me delavske žene največje sužnje in največ trpimo. Za nas ni ne 8- ne 12- in ne 16-urnika, za nas je nepretrgano trpljenje. Delavska žena mora biti v družini prva na nogah in je zadnja, ki leže k počitku. Če ima otroke, pa za njo tudi ponoči ni počitka. Poleg tega pa mora ona najbolj stradati, ker mora dati hrano najprej možu, ki gre na delo, da se vsaj malo nasiti, čeprav ta hrana še daleko ne odgovarja hrani delavca. Dostikrat ima gosposki pes več in boljše hrano kakor naši možje, ki morajo opravljati težko delo. Ko odpravi moža, mora žena nahraniti še otroke, ki stalno kličejo po kruhu, katerega pa mnogokrat po več dni ni pri hiši. Za ženo — mater ne ostane nič, ker nima dovolj, da bi si kaj skuhalo in ji ostane prazna skleda . . . Dovolite, da malo opišem možev zajuterk, južino in večerjo. Za zajuterk mu skuham nezabeljene koruzne žgance, da jih da v kavo. To pa ni kava, pač pa pobarvana voda, na pol grenka, brez mleka. Mož z godrnjanjem použije to in odide na delo in sicer ob 5. uri zjutraj. Srce me boli, ko vidim tega reveža, da mora na delo brez kruha. Ko se vrne iz dela lačen in izmučen ob pol tretji uri popoldne, mu pripravim kakor običajno »izborna« kosilo, to je korenje in krompir skupaj skuhamo, včasih malo zelja in repe in skoraj nič zabeljeno, ker pol kg masti na 14 dni za veččlansko družino ni dovolj. Mož z godrnjanjem sede k mizi ker zopet ni nič zabeljeno. Vprašam ga s kom naj zabelim, s sv. križem? Sin je brezposeln brez vsake podpore. Mlad je in klaverno sedi v kotu in premišljuje svoj položaj, iz čela se mu čita nezadovoljnost. Naenkrat mi zapoje za hrbtom: »repa, korenje, slabo življenje, župa meso to bi že b'lo . . .« Povem mu, kadar boste možje vsi, od

prvega do zadnjega organizirani v eni močni enotni fronti in se boste vsi skupaj borili kot en mož, ramo ob ramo proti vsem izkoriščevalcem in si tako izvojevali boljši položaj, takrat bomo tudi me delavske žene in matere boljše kuhale.

Naša naloga naj bo, da tudi me žene priskočimo možkim na pomoč, da se vsi skupaj borimo za naš obstoj in boljšo bodočnost, in sicer za brezrazredno človeško družbo, v kateri ima vsak človek delo in kruh.

Zato vam kličemo me delavske žene: Vsi v razredne bojovne organizacije, ker le edino v delavskih razrednih organizacijah je naša rešitev, da ne poginemo lakote.

Naj živi razredna borba! Ga.

Iz Črne pri Prevaljah

Zveza delavskih žena in deklet, podružnica Črna, želi vsem sodruzičkam naših podružnic in vsem sodrugom prav srečno in veselo Novo leto!

Želimo, da bi šle v tem letu še bolj agilno in še z večjo požrtvovalnostjo na delo za pridobivanje novih članic za našo Zvezo. Organizirajmo se in strnimo naše vrste z vrstami naših mož. Čim bolj zatirajo naši sovražniki — naše može, tem hujše smo prizadete me delavske žene-gospodinje. Izjemajo nas do zadnjega diha in nimamo toliko, da bi si kupili vsaj najnujnejšo hrano in obleko. Samo k delu nas vedno in vedno priganjajo in še tarnajo, da dela podjetje z izgubo.

Svoj položaj pa si lahko izboljšamo samo na ta način, da ves proletariat strne svoje vrste in gre v boj za svoje zahteve.

Naše članstvo se mora v novem letu podvojiti in ne sme biti mesta ne vasi, kjer ne bi bilo članic naše Zveze. Isto želimo tudi možem strokovnih organizacij.

Zveza del. žena in deklet, Črna.

Zahvala

Ob nenadni izgubi našega dragega očeta in moža se zahvaljujemo vsem, kateri so nas tolažili, nam izrekli z besedo ali pismeno tople besede ter nas podpirali v težkih dneh.

Najsrečnejša hvala SMRJ in članom »Gospodarske« za nadčloveško požrtvovalnost pri iskanju pokojnega in za doprinešene žrtve. Najlepša hvala za vse poklonjene mu vence vsem korporacijam, katerih član je bil pokojni, kakor vsem družinam, prijateljem in znancem, posebno še godbi SMRJ, kakor tudi pevcem »Svobode« Javornik. Srčna hvala vsem, kateri so se ga spomnili na kakršenkoli način v težkih dneh in vsem, kateri so ga spemili v tako častnem številu na njegovi zadnji poti.

Družina Zugwitzova.